

Ustawa o opiece nad osobami starszymi oparta na nowych prawach

Nowa Ustawa o opiece nad osobami starszymi stawia prawa osób starszych na pierwszym miejscu. Obejmuje ona Statement of Rights [Deklarację praw] osób starszych korzystających z usług opieki nad osobami starszymi. Niniejsza broszura informacyjna w przystępny sposób podsumowuje te prawa.

Informacja o Deklaracji praw

Rząd federalny zmienia australijskie przepisy dotyczące opieki nad osobami starszymi. *Aged Care Act 2024* [Ustawa o opiece nad osobami starszymi z 2024 r.] (nowa Ustawa) zawiera Deklarację praw. Wyjaśnia ona, jakie prawa przysługują osobom starszym korzystającym z usług opieki nad osobami starszymi finansowanych przez rząd federalny. Deklaracja praw zastąpi obecną Kartę praw w opiece nad osobami starszymi z dniem 1 listopada 2025 roku.

Pełna treść Deklaracji praw zawartej w nowej Ustawie znajduje się na końcu niniejszej broszury informacyjnej.

Co oznacza dla ciebie Deklaracja praw

Deklaracja praw stawia cię na pierwszym miejscu w kwestii opieki nad osobami starszymi.

Daje ci prawo do:

- podejmowania własnych decyzji dotyczących twojego życia
- nie tylko akceptacji, ale także poszanowania twoich decyzji
- uzyskania informacji i wsparcia, które pomogą ci w podejmowaniu decyzji
- komunikowania swoich życzeń, potrzeb i preferencji
- poczucia bezpieczeństwa i bycia szanowanym
- poszanowania twojej kultury i tożsamości
- utrzymania kontaktu ze społecznością.

Niezależność, wybór i sprawowanie kontroli

Masz prawo do podejmowania własnych decyzji i sprawowania kontroli nad:

- tym, z jakich finansowanych usług opieki nad osobami starszymi korzystasz
- sposobem korzystania z finansowanych usług opieki nad osobami starszymi oraz nad tym, kto je świadczy
- swoimi pieniędzmi i rzeczami osobistymi.

W razie potrzeby masz prawo do uzyskania wsparcia przy podejmowaniu tych decyzji.

Masz również prawo do wyboru stylu życia, nawet jeśli wiąże się to z pewnym osobistym ryzykiem. Na przykład wyborów dotyczących twojego życia towarzyskiego i bliskich relacji.

Sprawiedliwy dostęp

Masz prawo do sprawiedliwej i dokładnej oceny twoich potrzeb w zakresie finansowanych usług opieki nad osobami starszymi.

Ocena ta powinna być przeprowadzona w sposób, który ci odpowiada. Powinna ona szanować:

- twoją kulturę i pochodzenie
- twoje osobiste doświadczenia i wszelkie traumy
- twój stan funkcji poznawczych, jak np. demencję.

Masz również prawo do uzyskania odpowiedniej opieki w odpowiednim czasie. Obejmuje to opiekę paliatywną i opiekę u schyłku życia.

Bezpieczeństwo i jakość

Masz prawo do bezpiecznych, wysokiej jakości i sprawiedliwie finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, które są świadczone z poszanowaniem twojej godności i z szacunkiem.

Obejmuje to prawo do korzystania z finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, które:

- cenią i wspierają twoją tożsamość, kulturę i pochodzenie
- szanują twoje doświadczenia, w tym wszelkie traumy
- są dostępne i spełniają twoje potrzeby
- są pozbawione przemocy, nadużyć i zaniedbań.

Masz prawo do korzystania z finansowanych usług opieki nad osobami starszymi świadczonych przez:

- pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie, umiejętności i doświadczenie
- usługodawców spełniających wszystkie warunki określone w przepisach dotyczących opieki nad osobami starszymi.

Jeśli nie czujesz się bezpiecznie podczas korzystania z usług opieki nad osobami starszymi, możesz uzyskać bezpłatne wsparcie od prawników, pracowników socjalnych i innych specjalistów. Więcej informacji na temat ochrony przed nadużyciami wobec osób starszych można znaleźć na stronie internetowej [prokuratora generalnego](#).

Poszanowanie prywatności i informacji

Twój usługodawca musi:

- szanować twoją prywatność
- chronić twoje dane osobowe, takie jak informacje dotyczące twojego zdrowia i finansów
- pozostawić ci swobodę wyboru, kiedy twoje dane osobowe mogą zostać przekazane innej osobie, np. rzecznikowi lub prawnikowi.

Masz prawo uzyskać dokumentację i informacje dotyczące twoich praw oraz finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, z których korzystasz. Obejmuje to również informacje o ich kosztach.

Komunikacja dostosowana do twoich potrzeb

Masz prawo do:

- uzyskiwania informacji w sposób dla ciebie zrozumiały
- wyrażania opinii.

Masz prawo do komunikowania się w preferowanym przez ciebie języku lub w preferowany przez ciebie sposób. Obejmuje to w razie potrzeby korzystanie z pomocy tłumaczy lub środków komunikacji.

Masz również prawo do spotkań ze swoim usługodawcą i osobami wspierającymi w sposób, który ci odpowiada. Może to oznaczać spotkanie o porze dnia, która jest dla ciebie najdogodniejsza.

Wsparcie w szybkim i sprawiedliwym zgłaszaniu problemów

W przypadku problemów związanych z finansowanymi usługami opieki nad osobami starszymi masz prawo do:

- uzyskania wsparcia od swojego usługodawcy
- złożenia skargi bez obawy przed represjami
- uzyskania szybkiej i sprawiedliwej odpowiedzi na swoje skargi.

Wsparcie i kontakty z ludźmi oraz społecznością

Możesz potrzebować wsparcia, aby zrozumieć swoje prawa, podejmować decyzje lub złożyć skargę. Masz prawo do uzyskania takiego wsparcia od niezależnego rzecznika lub innej wybranej przez siebie osoby.

Masz prawo komunikować się ze swoim rzecznikiem lub osobą wspierającą w dowolnym momencie.

Usługodawcy powinni szanować rolę osób, które są dla ciebie ważne. Na przykład rodzinę, przyjaciół i opiekunów.

Masz prawo pozostawać w kontakcie z:

- osobami, które są dla ciebie ważne
- swoją społecznością, w tym poprzez udział w zajęciach rekreacyjnych lub kulturalnych
- swoimi zwierzętami domowymi.

Ludność aborygeńska i mieszkańcy wysp Cieśniny Torresa mają prawo pozostawać w kontakcie ze swoją społecznością oraz rodzimym krajem i wyspą.

Jak zagwarantować przestrzeganie przysługujących ci praw

Twój usługodawca musi zrozumieć i przestrzegać Deklaracji praw. Jeśli tego nie robi, możesz złożyć skargę do komisarza ds. skarg.

Skargę można złożyć przez Internet, telefonicznie lub listownie. Więcej informacji można znaleźć na stronie [Aged Care Quality and Safety Commission](#) [Komisja ds. Jakości i Bezpieczeństwa Opieki nad Osobami Starszymi]

Jeśli potrzebujesz pomocy w złożeniu skargi lub znalezieniu informacji, zadzwoń do Older Persons Advocacy Network (OPAN) pod numer 1800 700 600.

OPAN oferuje bezpłatną, niezależną i poufną pomoc rzeczników.

Pełna treść Deklaracji praw zawartej w nowej Ustawie

Poniżej znajduje się pełna treść Deklaracji praw zawartej w sekcji 23 nowej Ustawy.

Niezależność, autonomia, upodmiotowienie i swoboda wyboru

- (1) Osoba fizyczna ma prawo do:
 - (a) dokonywania wyborów i podejmowania decyzji mających wpływ na jej życie, w tym w odniesieniu do:
 - (i) finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, do których korzystania została zakwalifikowana;
 - (ii) sposobu, terminu i wyboru osoby świadczącej jej te usługi;
 - (iii) spraw finansowych i rzeczy osobistych; oraz
 - (b) otrzymywania wsparcia (w razie potrzeby) w podejmowaniu tych decyzji oraz poszanowania tych decyzji; oraz
 - (c) podejmowania osobistego ryzyka, w tym w dążeniu do poprawy swojej jakości życia, uczestnictwa w życiu społecznym oraz relacji intymnych i seksualnych.

Równy dostęp

- (2) Osoba fizyczna ma prawo do równego dostępu do:
- (a) oceny lub ponownej oceny jej potrzeb w zakresie finansowanych usług opieki nad osobami starszymi w sposób, który jest:
 - (i) bezpieczny kulturowo, odpowiedni kulturowo, uwzględniający traumę i oparty na wiedzy o procesie zdrowienia; oraz--
 - (ii) dostępny i odpowiedni dla osób cierpiących na demencję lub inne zaburzenia funkcji poznawczych; oraz
 - (b) opieki paliatywnej i opieki u schyłku życia, gdy jest to konieczne.

Wysokiej jakości i bezpieczne usługi opieki nad osobami starszymi

- (3) Osoba fizyczna ma prawo do:
- (a) bycia traktowaną z godnością i szacunkiem; oraz
 - (b) bezpiecznego, sprawiedliwego, równego i niedyskryminacyjnego traktowania; oraz
 - (c) poszanowania i wspierania jej tożsamości, kultury, wartości duchowych i różnorodności; oraz
 - (d) świadczenia jej finansowanych usług opieki nad osobami starszymi:
 - (i) w sposób bezpieczny kulturowo, odpowiedni kulturowo, uwzględniający traumę i oparty na wiedzy o procesie zdrowienia; oraz
 - (ii) w sposób umożliwiający korzystanie z nich; oraz
 - (iii) przez pracowników opieki nad osobami starszymi zarejestrowanych usługodawców, posiadających odpowiednie kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie.
- (4) Osoba fizyczna ma prawo do:
- (a) bycia wolną od wszelkich form przemocy, poniżającego lub niehumanitarnego traktowania, wykorzystywania, zaniedbania, przymusu, nadużycia lub molestowania seksualnego; oraz
 - (b) otrzymywania wysokiej jakości i bezpiecznych usług opieki nad osobami starszymi świadczonych zgodnie z wymogami nałożonymi na zarejestrowanych usługodawców na mocy niniejszej Ustawy.

Uwaga: Rozdział 3, część 4, sekcja 1 określa warunki dotyczące zarejestrowanych usługodawców, w tym wymogi związane ze stosowaniem praktyk ograniczających i zarządzaniem incydentami.

Poszanowanie prywatności i informacji

- (5) Osoba fizyczna ma prawo do:
- (a) poszanowanie jej prywatności; oraz
 - (b) ochrony jej danych osobowych.
- (6) Osoba fizyczna ma prawo do żądania i uzyskania dokumentacji oraz informacji dotyczących jej praw wynikających z niniejszej sekcji oraz finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, z których korzysta, w tym kosztów tych usług.

Komunikacja skoncentrowana na osobie i zdolność do zgłaszania problemów bez represji

- (7) Osoba fizyczna ma prawo do:
 - (a) otrzymywania informacji na temat finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, z których korzysta, w sposób dla niej zrozumiały; oraz
 - (b) wyrażania opinii na temat finansowanych usług opieki nad osobami starszymi, z których korzysta oraz bycia wysłuchanym.
- (8) Osoba fizyczna ma prawo do komunikowania się w preferowanym przez siebie języku lub przy użyciu preferowanej metody komunikacji, z możliwością korzystania z usług tłumaczy i pomocy komunikacyjnych, jeśli jest to konieczne.
- (9) Osoba fizyczna ma prawo do:
 - (a) otwartej komunikacji i wsparcia ze strony zarejestrowanych usługodawców w przypadku pojawienia się problemów związanych ze świadczeniem finansowanych usług opieki nad osobami starszymi; oraz
 - (b) korzystania z dostępnego mechanizmu składania skarg dotyczących świadczenia finansowanych usług opieki nad osobami starszymi bez obawy przed represjami; oraz
 - (c) sprawiedliwego i szybkiego rozpatrzenia jej skarg.

Rzecznicy, ważne osoby i kontakty społeczne

- (10) Osoba fizyczna ma prawo do wsparcia ze strony rzecznika lub innej wybranej przez siebie osoby, w tym podczas wykonywania lub próby zrozumienia swoich praw określonych w niniejszej sekcji, wyrażania swoich opinii, podejmowania decyzji mających wpływ na jej życie oraz składania skarg lub wyrażania opinii.
- (11) Osoba fizyczna ma prawo do tego, aby rola osób, które są dla niej ważne, w tym opiekunów, odwiedzających i wolontariuszy, była uznawana i szanowana.
- (12) Osoba fizyczna ma prawo do możliwości i pomocy w utrzymywaniu kontaktów (jeśli tego sobie życzy) z:
 - (a) ważnymi osobami w jej życiu oraz zwierzętami domowymi, w tym poprzez bezpieczne wizyty członków rodziny, przyjaciół, wolontariuszy lub innych odwiedzających w miejscu zamieszkania tej osoby oraz wizyty u członków rodziny lub przyjaciół; oraz
 - (b) jej społecznością, w tym poprzez udział w życiu publicznym oraz zajęciach rekreacyjnych, kulturalnych, duchowych i związanych ze stylem życia; oraz
 - (c) jeśli dana osoba jest pochodzenia aborygeńskiego lub mieszkańcem wysp Cieśniny Torresa – jej społecznością oraz rodzimym krajem i wyspą.
- (13) Osoba fizyczna ma prawo dostępu w dowolnym momencie do danych osobowych, które jej dotyczą, przez osobę przez nią wyznaczoną lub osobę wyznaczoną przez właściwy organ.

Copyright

© 2025 Commonwealth of Australia as represented by the Department of Health, Disability and Ageing

Licence (except for Commonwealth logos)

This publication is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0 International Licence from <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>. This Licence does not include, and no permission is given for, the use of the Commonwealth logos contained in this publication.

Disclaimer

This publication is not legal advice and must not to be used or relied upon as a substitute for legal advice. Users must seek their own independent legal advice in relation to their particular circumstances.